

Postanowienie z dnia 2 lipca 2002 r.

I PKN 250/01

Pracownik zatrudniony na podstawie mianowania w oparciu o przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953) może być równocześnie członkiem korpusu służby cywilnej i chociaż do czasu przekształcenia, rozwiązania lub wygaśnięcia jego stosunku pracy pozostaje nadal mianowanym urzędnikiem państwowym (art. 137 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej, Dz.U. z 1999 r. Nr 49, poz. 483 ze zm.), to mają do niego zastosowanie przepisy ustawy o służbie cywilnej, w tym także art. 7 ust. 2, zgodnie z którym sprawy o roszczenia ze stosunku pracy korpusu służby cywilnej rozpatrywane są przez sądy pracy.

Przewodniczący SSN Józef Iwulski, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera (sprawozdawca), Jadwiga Skibińska-Adamowicz.

Sąd Najwyższy po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 2 lipca 2002 r. sprawy z powództwa Moniki K. przeciwko Urzędowi Skarbowemu w Z. o przywrócenie warunków pracy i inne roszczenia, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 29 listopada 2000 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok w części objętej punktem 1 i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Zabrze wyrokiem z 30 czerwca 2000 r. oddalił powództwo Moniki K. przeciwko Urzędowi Skarbowemu w Z. o uznanie za bezskuteczną oceny kwalifikacyjnej przeprowadzonej w stosunku do niej, o uznanie za bez-

skuteczny aneksu do aktu mianowania i przywrócenie jej na dotychczasowe warunki pracy.

Sąd Rejonowy ustalił, że powódka jest zatrudniona w pozwanym Urzędzie Skarbowym od 1 lutego 1990 r. na podstawie mianowania. Od 1 kwietnia 1993 r. do 31 sierpnia 1999 r. zajmowała stanowisko inspektora działu kontroli podatkowej. W dniu 30 czerwca 1999 r. naczelnik pozwanego Urzędu Skarbowego, powołując się na przepis art. 20 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. Nr 31, poz. 214 ze zm.), wydał zarządzenie w sprawie dokonania oceny kwalifikacyjnej powódki. Z przeprowadzonej oceny kwalifikacyjnej powódki sporządzono protokół. W arkuszu oceny kwalifikacyjnej powódka scharakteryzowana została jako pracownik mało samodzielny, uchylający się od odpowiedzialności za własną pracę, pozbawiony inicjatywy w zakresie rozwoju zawodowego, mechanicznie wykonujący powierzone czynności i bezradny wobec zadań o wyższym stopniu trudności, ogólna ocena cech indywidualnych powódki określona została jako zadowalająca. Od oceny kwalifikacyjnej powódka wniosła odwołanie do dyrektora Izby Skarbowej w K., zarzucając ocenie brak obiektywizmu, tendencyjność oraz sprzeczność ze stanem faktycznym. Wicedyrektor Izby Skarbowej odmówił zmiany oceny kwalifikacyjnej, powołując się na zmianę stanu prawnego, wynikającą z przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej (Dz.U. z 1999 r. Nr 49, poz. 483), która weszła w życie z dniem 1 lipca 1999 r. Według tej ustawy, członkowi korpusu służby cywilnej, którym - zdaniem dyrektora Izby Skarbowej - z mocy prawa stała się powódka, nie przysługuje odwołanie od dokonanej przez bezpośredniego przełożonego oceny kwalifikacyjnej. W dniu 17 sierpnia 1999 r. aneksem do aktu mianowania, powołując się na przepis art. 10 ust. 1b ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych, naczelnik pozwanego Urzędu Skarbowego dokonał zmiany rodzaju wykonywanej przez powódkę pracy w drodze przeniesienia jej z dniem 1 września 1999 r. do pracy w dziale rachunkowości podatkowej. W wyniku przeniesienia powódce powierzono stanowisko kontrolera rachuby w dziale rachunkowości podatkowej, które to stanowisko jest równorzędne ze stanowiskiem inspektora działu kontroli podatkowej, a zmiana taka nie powoduje zmiany wysokości wynagrodzenia. Sąd Rejonowy ustalił ponadto, że w każdym roku zatrudnienia u pozwanego powódka długo i często była nieobecna w pracy z powodu choroby, co uniemożliwiało prawidłowe i sprawne przeprowadzanie czynności kontrolnych. Przeniesienie jej na inne stanowisko podyktowane było szczególnymi potrzebami pozwanego Urzędu Skarbowego. Oddalając powództwo Sąd Rejonowy zważył, że z dniem

1 lipca 1999 r. na mocy ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej powódka stała się z mocy prawa pracownikiem służby cywilnej i członkiem korpusu służby cywilnej. Pozwany dokonał zatem oceny pracy powódki w trybie art. 73 tej ustawy, który nie przewiduje możliwości odwołania się pracownika. Przeniesienie powódki na nowe stanowisko nastąpiło na podstawie art. 10 ust. 1b ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych. Szczególne potrzeby pozwanego polegały na konieczności zapewnienia racjonalnej polityki kadrowej umożliwiającej prawidłowe i sprawne działanie Urzędu Skarbowego wobec zmian strukturalnych w aparacie administracyjnym i zwiększających się zadań. Na brak możliwości dalszego zatrudniania powódki na dotychczasowym stanowisku wpłynęła także jej znaczna absencja chorobowa i niska ocena jej pracy. Nowe stanowisko odpowiada kwalifikacjom powódki i jest równorzędne pod względem wynagrodzenia z dotychczas przez nią zajmowanym.

W wyniku apelacji powódki od powyższego wyroku Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z 29 listopada 2000 r. uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej odwołania od decyzji przeniesienia powódki na inne stanowisko, w tym zakresie zniósł postępowanie prowadzone przed Sądem Rejonowym-Sądem Pracy w Zabrzu i przekazał sprawę do Dyrektora Izby Skarbowej w K. (punkt 1). W pozostałej części - co do uznania oceny kwalifikacyjnej powódki za bezskuteczną - Sąd Okręgowy oddalił apelację (punkt 2).

Sąd Okręgowy stwierdził, że apelacja powódki w części dotyczącej odwołania od oceny kwalifikacyjnej nie zasługuje na uwzględnienie z przyczyn natury formalnej, a w pozostałym zakresie nie podlega merytorycznemu rozpoznaniu z uwagi na nieważność postępowania. Dla oceny, czy czynności podejmowane przez pozwanego w stosunku do powódki podlegają kontroli na drodze sądowej, konieczne jest ustalenie, jakim przepisom podlega powódka, będąca pracownikiem mianowanym na podstawie art. 4 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych. Zdaniem Sądu Okręgowego, założenie Sądu pierwszej instancji, że powódka jest członkiem korpusu służby cywilnej, jest błędne. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej (Dz.U. z 1999 r. Nr 49, poz. 483 ze zm.), w rozumieniu tej ustawy: 1) pracownik służby cywilnej oznacza osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę zgodnie z zasadami określonymi w ustawie, 2) urzędnik służby cywilnej oznacza osobę zatrudnioną na podstawie mianowania zgodnie z zasadami określonymi w ustawie, 3) członek korpusu służby cywilnej oznacza osobę, o której mowa w pkt 1 oraz w pkt 2. Powódka nie jest zatrudniona ani na podstawie

umowy o pracę, zgodnie z art. 24 i nast. ustawy o służbie cywilnej, ani też na podstawie mianowania dokonanego w trybie art. 28 i nast. tej ustawy. Skoro zatem nie jest osobą, o jakiej mowa w art. 3 pkt 1 lub 2 ustawy o służbie cywilnej, to zgodnie z jej art. 3 pkt 3 nie jest członkiem korpusu służby cywilnej. Stanowisko takie jest zgodne z przepisem art. 126 pkt 1 tej ustawy, na mocy którego rozgraniczony został zakres podmiotowy ustawy o służbie cywilnej oraz ustawy o pracownikach urzędów państwowych. W ustawie o pracownikach urzędów państwowych dodano w art. 1 ust. 2 stanowiący, że ustawa ta określa obowiązki i prawa osób zatrudnionych we wskazanych w nim urzędach i instytucjach, wobec których nie mają zastosowania przepisy ustawy o służbie cywilnej. Oznacza to, że urzędy te zatrudniają zarówno członków korpusu służby cywilnej, do których ma zastosowanie ustawa o służbie cywilnej, jak i urzędników państwowych, do których stosować należy przepisy ustawy o pracownikach urzędów państwowych. Powódka jest pracownikiem wymienionego w art. 1 ust. 2 pkt 3 ustawy o pracownikach urzędów państwowych urzędu stanowiącego aparat pomocniczy terenowych organów administracji rządowej i przepisy tej ustawy mają do niej zastosowanie. Przyjęciu takiego stanowiska nie sprzeciwia się treść art. 136 ustawy o służbie cywilnej, zgodnie z którym z dniem wejścia w życie ustawy pracownicy zatrudnieni na stanowiskach określonych w art. 2 stają się z mocy prawa pracownikami służby cywilnej, z zastrzeżeniem art. 137. Przepis ten przewiduje, że stosunki pracy nawiązane w urzędach, o których mowa w art. 2, przed dniem wejścia w życie ustawy, na podstawie mianowania na zasadach określonych w ustawie o pracownikach urzędów państwowych, pozostają w mocy nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2003 r., chyba że wcześniej w sposób określony w niniejszej ustawie zostały przekształcone, rozwiązane lub wygasły. Stanowisko powódki zostało ujęte w załączniku do rozporządzenia wykonawczego wydanego na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej. Tym samym powódka na podstawie art. 136 tej ustawy stała się pracownikiem służby cywilnej. Nie zmienia to jednak faktu, że nie jest pracownikiem służby cywilnej zatrudnionym na podstawie umowy o pracę, a zatem nie jest też członkiem korpusu służby cywilnej na podstawie art. 3 tej ustawy. Według art. 138 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej, do pracowników zatrudnionych na podstawie mianowania zgodnie z przepisami ustawy o pracownikach urzędów państwowych stosuje się między innymi art. 10 ust. 1b tej ustawy. Przepis ten normuje materialnoprawne przesłanki przeniesienia mianowanego urzędnika państwowego na inne stanowisko. Natomiast związany z nim art. 38 ust. 1 i 2 ustawy o pracownikach urzędów państwowych zawiera regulacje formalnoprawne przewidując, że od

decyzji w sprawach przeniesienia na inne stanowisko urzędnik może wnieść odwołanie do kierownika organu nadrzędnego nad urzędem, w którym jest zatrudniony. Od decyzji kierownika organu nadrzędnego urzędnikowi państwowemu mianowanemu przysługuje skarga do sądu administracyjnego na zasadach przewidzianych w Kodeksie postępowania administracyjnego. Ten tryb odwoławczy powinna była wyczerpać powódka. Pozostaje to w zgodzie z treścią art. 7 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej, który stanowi, że spory o roszczenia ze stosunku pracy członka korpusu służby cywilnej rozpatrywane są przez sądy pracy. Nie będąc członkiem korpusu służby cywilnej, powódka nie mogła na podstawie tego przepisu odwołać się do sądu pracy od decyzji o jej przeniesieniu. Według art. 38 ust. 1 ustawy o pracownikach urzędów państwowych sprawy dotyczące odwołania od decyzji o przeniesieniu mianowanego urzędnika państwowego przekazane są do właściwości innego organu niż sąd powszechny, co wyklucza dopuszczalność drogi sądowej (art. 2 § 3 k.p.c.). Z tych względów, na podstawie art. 464 § 1 k.p.c. w związku z art. 2 § 3 k.p.c. i art. 38 ust. 1 ustawy o pracownikach urzędów państwowych, Sąd Okręgowy przekazał odwołanie powódki od decyzji naczelnika Urzędu Skarbowego w Zabrze o przeniesienie jej na inne stanowisko dyrektorowi Izby Skarbowej w Katowicach jako kierownikowi organu nadrzędnego nad pozwanym urzędem Skarbowym. W tym zakresie postępowanie prowadzone przed Sądem pierwszej instancji dotknięte było nieważnością z powodu niedopuszczalności drogi sądowej (art. 379 pkt 1 k.p.c.). Z tego względu w części dotyczącej odwołania od decyzji o przeniesieniu na inne stanowisko wyrok należało uchylić na podstawie art. 386 § 2 k.p.c., znosząc w tym zakresie postępowanie przed Sądem Rejonowym. W części dotyczącej oceny kwalifikacyjnej powódki apelacja została oddalona. Fakt, że powódka nie jest członkiem korpusu służby cywilnej, wyklucza stosowanie do niej przepisów art. 73-76 ustawy o służbie cywilnej regulujących ocenę tych osób. Ocenę pracy powódki normuje art. 20 ust. 1 ustawy o pracownikach urzędów państwowych. Według art. 20 ust. 3 tej ustawy, od oceny kwalifikacyjnej urzędnik państwowy może, w terminie siedmiu dni, odwołać się do kierownika jednostki nadrzędnej nad urzędem. Powódka odwołała się do dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach, wyczerpując w ten sposób drogę kontroli prawidłowości tej oceny. Żaden przepis nie przewiduje bowiem możliwości wniesienia dalszego odwołania do sądu pracy. Brak roszczenia o uznanie za bezskuteczną oceny kwalifikacyjnej skutkować musiał oddaleniem powództwa.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego w zakresie obejmującym uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji w części dotyczącej odwołania od decyzji przeniesienia

powódki na inne stanowisko (punkt 1), wniośł pozwany Urząd Skarbowy w Z. Jako podstawy kasacji skarżący wskazał: 1) naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 3 i art. 136 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej (Dz.U. z 1999 r. Nr 49, poz. 483 ze zm.), polegające na przyjęciu przez Sąd drugiej instancji, że powódka nie jest członkiem korpusu służby cywilnej w rozumieniu tej ustawy, oraz art. 138 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej, polegające na przyjęciu, że przepis ten odsyła do art. 38 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. Nr 31, poz. 214 ze zm.); 2) naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 126 pkt 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej oraz art. 1 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych, polegające na przyjęciu przez Sąd drugiej instancji, że powódka jest pracownikiem, który w zakresie swoich praw i obowiązków podlega wyłącznie ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych, oraz przez niewłaściwe zastosowanie art. 38 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych, polegające na przyjęciu, że powódce przysługuje odwołanie od przeniesienia jej na inne stanowisko w urzędzie do kierownika organu nadrzędnego nad urzędem, w którym jest ona zatrudniona, a następnie, że przysługuje jej skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego; 3) naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 2 § 3 k.p.c., art. 464 § 1 k.p.c. oraz art. 379 pkt 1 k.p.c. w wyniku przyjęcia przez Sąd drugiej instancji, że od przeniesienia na inne stanowisko w urzędzie przysługuje powódce odwołanie do kierownika organu nadrzędnego nad urzędem, w którym jest zatrudniona, i przekazanie niniejszej sprawy, będącej sprawą cywilną, do Dyrektora Izby Skarbowej w K., a także w wyniku uznania przez Sąd drugiej instancji, że postępowanie prowadzone przed Sądem pierwszej instancji dotknięte było nieważnością określoną w art. 379 pkt 1 k.p.c., co doprowadziło do zniesienia postępowania przed tym Sądem i przekazania sprawy Dyrektorowi Izby Skarbowej w K.

Jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie kasacji do rozpoznania pełnomocnik strony pozwanej wskazał potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 393 § 1 pkt 2 k.p.c.), ponieważ wejście w życie ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej, przy jednoczesnym braku całkowitego uchYLENIA ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych, zrodziło poważne wątpliwości interpretacyjne na tle stosowania tych ustaw przy rozstrzyganiu sporów pomiędzy pracownikami a pracodawcami, zwłaszcza na tle stanów faktycznych mających miejsce w

okresie przejściowym. Przepisy art. 3, art. 136 i art. 138 ustawy o służbie cywilnej są źródłem rozbieżnej wykładni w zakresie zastosowania tej ustawy do mianowanych pracowników służby cywilnej zatrudnionych w trybie ustawy o pracownikach urzędów państwowych. Przyjęcie - jak to uczynił Sąd Okręgowy - że osoby mianowane pod rządami ustawy o pracownikach urzędów państwowych nie są pracownikami służby cywilnej (członkami korpusu służby cywilnej), tworzy stan niepewności co do właściwego traktowania tych pracowników przez pracodawcę w zakresie ich istotnych praw i obowiązków, a także powoduje niczym nieuzasadnione zróżnicowanie pozycji prawnej osób zatrudnionych na takich samych stanowiskach i wykonujących tę samą pracę w urzędzie tylko ze względu na fakt zatrudnienia ich na podstawie mianowania pod rządami ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

Strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej odwołania powódki od przeniesienia jej na inne stanowisko i oddalenie w całości apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w tej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

W odpowiedzi na kasację pełnomocnik powódki stwierdził, że w pełni podzielać przedstawione w kasacji wątpliwości związane z dokonaną przez Sąd Okręgowy wykładnią art. 3 i art. 136 ustawy o służbie cywilnej, przychylił się do stanowiska prezentowanego przez stronę pozwaną, że sprawa powinna być merytorycznie rozpoznana przed sądem powszechnym, a w szczególności powinna być ponownie merytorycznie rozpoznana wniesiona przez powódkę apelacja.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja ma usprawiedliwione podstawy. Sąd Okręgowy dokonał błędnej wykładni art. 3 w związku z art. 136 ustawy o służbie cywilnej i niewłaściwie zastosował art. 126 pkt 1 ustawy o służbie cywilnej w związku z art. 1 ust. 2 pkt 3 ustawy o pracownikach urzędów państwowych, w wyniku czego błędnie przyjął, że powódka zatrudniona na podstawie mianowania dokonanego na podstawie art. 4 ustawy o pracownikach urzędów państwowych nie jest członkiem korpusu służby cywilnej, a wobec tego nie stosuje się do niej przepisów ustawy o służbie cywilnej (w tym między innymi art. 7 tej ustawy), należy natomiast do jej sytuacji pracowniczej stosować wyłącznie przepisy ustawy o pracownikach urzędów państwowych (w tym art. 38 ust. 1 i

2 tej ustawy), ponieważ jest ona pracownikiem wymienionym art. 1 ust. 2 pkt 3 tej ustawy.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o służbie cywilnej, korpus służby cywilnej tworzą pracownicy zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych między innymi w urzędach stanowiących aparat pomocniczy terenowych organów administracji rządowej podległych ministrom lub centralnym organom administracji rządowej. Takim urzędem jest Urząd Skarbowy w Z. Z kolei, według art. 3 tej ustawy, członkiem korpusu służby cywilnej może być albo pracownik służby cywilnej, co oznacza osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę zgodnie z zasadami określonymi w tej ustawie (pkt 1), albo urzędnik służby cywilnej, co oznacza osobę zatrudnioną na podstawie mianowania zgodnie z zasadami określonymi w tej ustawie (pkt 2). Faktem jest, że powódka ani nie jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę zawartej zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o służbie cywilnej, ani też nie jest zatrudniona na podstawie mianowania zgodnie z zasadami określonymi w tej ustawie, inaczej mówiąc na podstawie mianowania dokonanego w oparciu o przepisy ustawy o służbie cywilnej, w trybie w niej określonym i po spełnieniu przez pracownika mianowanego określonych w ustawie wymogów. Stosunek pracy powódki z mianowania powstał bowiem na podstawie przepisów ustawy o pracownikach urzędów państwowych na długo przed wejściem w życie przepisów ustawy o służbie cywilnej. Jej sytuację pracowniczą regulowały zatem, aż do chwili wejścia w życie ustawy o służbie cywilnej, przepisy ustawy o pracownikach urzędów państwowych. Zmieniło się to z dniem 1 lipca 1999 r.

Przejściowy status pracowniczy osób, których stosunek pracy z mianowania powstał w oparciu o przepisy ustawy o pracownikach urzędów państwowych, zatrudnionych w urzędach, o których stanowi art. 2 ustawy o służbie cywilnej (w tym również mianowanych urzędników państwowych zatrudnionych w urzędach skarbowych), regulują - po wejściu w życie przepisów ustawy o służbie cywilnej - art. 136 i 137 tej ustawy. Zgodnie z art. 136 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej, z dniem jej wejścia w życie wszyscy pracownicy zatrudnieni na stanowiskach określonych w art. 2 tej ustawy (czyli na stanowiskach urzędniczych w urzędach wymienionych w tym przepisie) stają się z mocy prawa pracownikami służby cywilnej, z zastrzeżeniem art. 137. Nawiązanie do art. 137 oznacza, że przepis art. 136 ust. 1 nie może być rozumiany w ten sposób, że skoro pracownicy zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych w urzędach wymienionych w art. 2 mają stać się z mocy prawa pracownikami służby cywilnej, to chodzi tylko o pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę,

ponieważ zawarta w art. 3 pkt 1 definicja pojęcia „pracownik służby cywilnej” wyraźnie wskazuje na to, że oznacza ono osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę. Nawiązanie do art. 137 wskazuje na to, że przepis art. 136 ust. 1 dotyczy wszystkich pracowników zatrudnionych na stanowiskach urzędniczych określonych w art. 2, obejmując również osoby zatrudnione na podstawie mianowania dokonanego w oparciu o przepisy ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

Urzędnicy państwowi mianowani pod rządami ustawy o pracownikach urzędów państwowych nie zostali, co prawda, wymienieni w art. 3 ustawy o służbie cywilnej, ale tylko ze względu na to, że ich status prawny jest przejściowy. Zgodnie z art. 137 tej ustawy, ich stosunki pracy z mianowania pozostają w mocy do 31 grudnia 2003 r., a po upływie tego okresu przekształcają się w stosunki pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, chyba że wcześniej dojdzie do ich mianowania na zasadach określonych w ustawie o służbie cywilnej. Art. 137 ustawy o służbie cywilnej stanowi bowiem, że stosunki pracy nawiązane w urzędach, o których mowa w art. 2, przed dniem wejścia w życie ustawy, na podstawie mianowania na zasadach określonych w ustawie o pracownikach urzędów państwowych, pozostają w mocy nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2003 r., chyba że wcześniej w sposób określony w niniejszej ustawie zostały przekształcone, rozwiązane lub wygasły (ust. 1) oraz że z dniem 1 stycznia 2004 r. dotychczasowe stosunki pracy osób zatrudnionych na podstawie mianowania na zasadach określonych w ustawie o pracownikach urzędów państwowych przekształcają się w stosunki pracy na podstawie umowy o pracę na czas nie określony (ust. 2). Ani z art. 137 ustawy o służbie cywilnej, ani z innego przepisu tej ustawy nie wynika, że mianowani urzędnicy państwowi zatrudnieni w urzędach, o których mowa w art. 2 ustawy, w okresie przejściowym (do 31 grudnia 2003 r. lub do czasu przekształcenia ich stosunków pracy według zasad określonych w tej ustawie) zachowują swój dotychczasowy status urzędnika państwowego w tym znaczeniu, że są całkowicie wyłączeni spod działania przepisów ustawy o służbie cywilnej i ma do nich w pełni zastosowanie jedynie ustawa o pracownikach urzędów państwowych. W okresie przejściowym - o którym stanowi art. 137 ustawy - do tej kategorii pracowników będą miały zastosowanie tylko te przepisy ustawy o pracownikach urzędów państwowych, które zostały wyraźnie wymienione w art. 138 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej. Przepis ten przewiduje, że do pracowników zatrudnionych na podstawie mianowania zgodnie z przepisami ustawy o pracownikach urzędów państwowych stosuje się jej art. 10 ust. 1a, 1b i 5 (regulujący przeniesienie na inne stanowisko służbowe), art. 13-16 (regulujące rozwiązanie stosunku pracy w drodze

wypowiedzenia, bez wypowiedzenia i w drodze porozumienia stron) oraz art. 27 ust. 3 (regulujący uprawnienia emerytalne). W pozostałym zakresie do statusu pracowniczego tych osób w okresie przejściowym mają zastosowanie przepisy ustawy o służbie cywilnej.

Nie można podzielić stanowiska Sądu Okręgowego, że do sytuacji powódki powinien być zastosowany art. 38 ustawy o pracownikach urzędów państwowych, zgodnie z którym od decyzji w sprawach wypowiedzenia lub rozwiązania stosunku pracy z urzędnikiem państwowym mianowanym, przeniesienia albo zlecenia mu wykonywania innej pracy, przeniesienia na niższe lub inne stanowisko bądź zawieszenia w pełnieniu obowiązków urzędnik ten może, w terminie siedmiu dni, wnieść odwołanie do kierownika organu nadrzędnego nad urzędem, w którym jest zatrudniony (ust. 1), a od tej decyzji urzędnikowi państwowemu mianowanemu przysługuje skarga do sądu administracyjnego na zasadach przewidzianych w Kodeksie postępowania administracyjnego (ust. 2). Przepis art. 138 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej wyraźnie stanowi, że do pracowników zatrudnionych na podstawie mianowania zgodnie z przepisami ustawy o pracownikach urzędów państwowych stosuje się art. 10 ust. 1a, 1b i 5, art. 13-16 oraz art. 27 ust. 3 tej ustawy. Oznacza to, *a contrario*, że nie stosuje się do tych osób pozostałych przepisów ustawy o pracownikach urzędów państwowych, w tym jej art. 38, łącznie z regulacją dotyczącą odwołania do kierownika urzędu nadrzędnego nad urzędem, w którym osoba ta jest zatrudniona, oraz możliwością wniesienia do Naczelnego Sądu Administracyjnego skargi na decyzje dotyczące przeniesień służbowych osób zatrudnionych na podstawie mianowania. Od 1 lipca 1999 r., czyli od dnia wejścia w życie przepisów ustawy o służbie cywilnej, również do tych osób ma zastosowanie art. 7 ust. 2 tej ustawy, przewidujący drogę postępowania cywilnego przed sądem powszechnym (sądem pracy) w sprawach dotyczących sporów o roszczenia ze stosunku pracy członków korpusu służby cywilnej, w tym sporów dotyczących przeniesienia na inne stanowisko służbowe. Z przepisu art. 7 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej wynika, że sprawy ze stosunku pracy z urzędnikami mianowanymi na podstawie ustawy o pracownikach urzędów państwowych, którzy stali się z mocy prawa członkami korpusu służby cywilnej, rozpatrywane dotychczas w postępowaniu administracyjnym (z możliwością wniesienia skargi do Naczelnego Sądu Administracyjnego), podlegają obecnie rozpoznaniu i rozstrzygnięciu przez sądy pracy w postępowaniu cywilnym. Regulacja ta jest zgodna z przeważającymi poglądami judykatury i doktryny o konieczności zapewnienia powszechnego dostępu do sądów pracy stronom stosunków pracy, nie tylko pracownikom, ale rów-

niez pracodawcom, i to bez względu na to, na jakiej podstawie powstał stosunek pracy.

Z przedstawionej powyżej wykładni art. 136, 137 i 138 ustawy o służbie cywilnej wynika, że mianowani urzędnicy państwowi, zatrudnieni - na podstawie ustawy o pracownikach urzędów państwowych - w urzędach wymienionych w art. 2 ustawy o służbie cywilnej, zostali włączeni do korpusu służby cywilnej. Do ich stosunków pracy mają zastosowanie przepisy ustawy o służbie cywilnej, z wyłączeniem tylko tych kwestii, wyraźnie wymienionych w art. 138 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej, do których stosuje się przepisy ustawy o pracownikach urzędów państwowych. Ustawa o pracownikach urzędów państwowych określa zatem prawa i obowiązki tych tylko osób, do których nie mają zastosowania przepisy ustawy o służbie cywilnej. Są to na ogół osoby, które - pozostając w stosunku zatrudnienia - mają jednocześnie status organów (kierowników) tych urzędów (jednostek organizacyjnych), które są wymienione w art. 1 ust. 2 ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że powódka będąc pracownikiem zatrudnionym na podstawie mianowania w oparciu o przepisy ustawy o pracownikach urzędów państwowych jest również członkiem korpusu służby cywilnej - i chociaż do czasu przekształcenia, rozwiązania lub wygaśnięcia jej stosunku pracy pozostaje ona urzędnikiem mianowanym (stosownie do treści art. 137 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej aż do 31 grudnia 2003 r.), to mają do niej zastosowanie przepisy ustawy o służbie cywilnej, w tym także jej art. 7 ust. 2, zgodnie z którym spory o roszczenia ze stosunku pracy członka korpusu służby cywilnej rozpatrywane są przez sądy pracy, chyba że ustawa stanowi inaczej. Ponieważ ustawa o służbie cywilnej nie przewiduje odmiennego trybu dochodzenia ochrony roszczeń pracowniczych w odniesieniu do sytuacji, w jakiej znalazła się powódka w związku z przeniesieniem jej na inne stanowisko służbowe w oparciu o art. 10 ust. 1b ustawy o pracownikach urzędów państwowych, jej odwołanie od tego przeniesienia powinien rozpoznać sąd pracy, do którego powódka wniosła pozew. Przyjęcie poglądu, że urzędnicy mianowani na podstawie ustawy o pracownikach urzędów państwowych nie są członkami korpusu służby cywilnej i nie mają do nich zastosowania przepisy ustawy o służbie cywilnej, prowadziłoby do nieuzasadnionego zróżnicowania ich statusu pracowniczego i pozycji prawnej w porównaniu z osobami zatrudnionymi na takich samych stanowiskach urzędniczych w oparciu o przepisy ustawy o służbie cywilnej, ponieważ jedynym kryterium różnicującym byłby czas nawiązania stosunku pracy - albo przed wejściem w życie ustawy o służbie cywilnej, albo po jej wejściu w życie.

Prowadziłoby to do naruszenia zasady równego traktowania pracowników zajmujących takie same stanowiska pracy.

Błędny jest w związku z tym pogląd Sądu Okręgowego, że w rozpoznawanej sprawie doszło do nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji z powodu niedopuszczalności drogi sądowej (art. 379 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 2 § 3 k.p.c. i art. 38 ustawy o pracownikach urzędów państwowych). Nie można również zaakceptować przekazania sprawy na drogę postępowania administracyjnego (art. 464 § 1 k.p.c.). Skoro art. 38 ustawy o pracownikach urzędów państwowych nie ma zastosowania do sytuacji powódki jako członka korpusu służby cywilnej, to brak podstaw do przyjęcia, że do rozpoznania sprawy właściwy jest inny organ, któremu sprawę przekazano.

Zawarte w zaskarżonym wyroku postanowienie o przekazaniu sprawy innemu organowi (w tym wypadku dyrektorowi Izby Skarbowej w K.) na podstawie art. 464 § 1 k.p.c. jest równoznaczne ze stwierdzeniem niedopuszczalności drogi sądowej, które w innej sytuacji prowadziłoby do odrzucenia pozwu na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. Z tej przyczyny należało przyjąć, że od postanowienia tego przysługuje kasacja na podstawie art. 392 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 393¹³ § 1 k.p.c. w związku z art. 393⁸ § 2 k.p.c.

=====